

Provincia Belgica. Sociorum numerus, ingressus, interitus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66514](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-66514)

PROVINCIA BELGICA.

Sociorum numerus, ingressus,
interitus.

Issionibus Gandensi, & Insulensi redactis in Collegia, Domicilia societatis creuere ad tredecim. socij ad trecētos septuaginta septem. Tornaci duo de sexaginta. Duaci unus è quadraginta. Leodij quinque & triginta. Tres minus Audomaropoli. duo de triginta Louanij. totidem Antuerpię. Traiecti. & Valencenis octoni deni. Burgis, & Ispris uno minus, Cortaci sexdecim, Gaudi quindecim. Insulis tredecim. In sede Bruxellensi, cui missio castrensis adnectitur unde triginta, in Montensi domo septem. Duo missi in Hollandiam, Præter hos numerandus P. Provincialis cum socijs duobus altero sacerdote, altero Coadiutore. Adlecti unus & triginta. ex his duos dedit Antuerpia. Brunel la quinque, Sodalitas Duacensis quindecim. Mortui sex. Inter hos, & inter illos numerandus Balduinus Cuiillonius P. Cuiillonij theo-

theologi, qui obyt in Societate, fratriſ filius, unicus heres parentum diuitum, atque nobilium, qui multos ante annos deceſſerant, pene ab infantia ſemina oſtendit in ſignis cuiuſdam pietatis, quæ cum ipſo creuit. annos natus nouem audita ſanctorum aliquot Patrum vita, eam perſuafſt condiscipulo paris ætatis. quo comite contendit in colleum extra ciuitatem, quaſi in ſolitudinem, ut ibi Eremitam ageret. poſtridie inuenetus à ſuis magno dolore domum reductus eſt. Habitabat cum ecclieſiaſtico viro. apud eum forte anno ſequenti Pater eſ ſocietate, qui conciones Chriſto naſcenti, atque reuertenti präuias habebat ad populum nouitio comite hofpitatus eſt. Balduinus horum vita, conſuetudine, moribus obſeruatis ſocietatem optare cæpit: querit à noſtris admiſſionem. non impetrat. contendit à tutoribus, ut ſi nos ſaltem in vſtibus imitari liceat, non perſuadet. nihilominus animi, atque propositum max post triennium in ſcholis triuialibus exæctum, Duacum venit, ut negocium ſuum perſciat. dum diſſertur, mirum in modum, & magnis in utroque progreſſionibus, coniungit cū ſtudij litterarum ſtudia pietatis. multa ſane in utroque genere de ipſo dici poſſent, quaerant in adolescenti illius ætatis admiranda. erat in ſignis pudicitia virginali, eamque, ut voto ſancire liceret ſæpe, & inſtanter petuit a patre, quem animi duetore habebat. in ſignis contemptu

contemptu mundi, & zelo animarum. pro vi-
ribus omnia exequebatur opera misericordie.
obibat xenodochia, ægros verbis solabatur,
& eleemosynis. sodales suos spiritualibus
colloquijs, exemplo, honesta quadam vi impel-
lebat ad pietatem, pauperes studiosos, maxi-
me qui se deuouerant societati, liberali stipe,
& vestibus interdū sibi detractis adiuuabat,
sentiebat enim, & quemadmodum suis libris,
& aduersarijs; ita cordi inscripserat senten-
tiam illam, quam frequentissime usurpabat,
Veh nobis diuitibus, quia difficile est post de-
litias sequi delitias. id circa eas, & vehemen-
ter oderat, & quasi inimicas, profuse effunde-
re cœpit in pauperes. ex quo opportune, im-
portune flexis genibus, uberrimis lacrymis
obsecranti, ut in Societatem reciperetur, & as-
serenti, nisi ingrediatur eo anno, se nunquā in-
gressurum, respondit P. Provincialis nobis
aliquo modo consulendum Societatis honori,
dari amicis querimoniæ, aduersarijs obtre-
ctandi materiam, si adolescentem admittamus
in iuitis consanguineis, & videamur eius non
questuisse salutem, sed fortunas. longum esset
explicare quibus artibus, laboribus, prælijs &
sorore, atq; à tutoribus profectus Insulas in-
grediendi potestatem extorserit, quo gaudia
victoriæ nuncium Duacum reportauerit, &
iter ad Tyrocinium arripuerit. Vrbē egressus
pecuniam quancunq; habebat dedit yni ex no-

G. Aris,

stris, & accipere voluit ab eo viaticum non tanquam proprium, sed tanquam datum ex obedientia, quare paulo post occurrenti sodali, rogantique, ut in sui memoriam pietam tabulam Sodalitati omnium Sanctorum relinqueret, ut ante proposuerat. venissem inquit, citius? modo sum factus pauper in Societate IESV. nec habeo amplius aliquid proprium. in domo probationis cum primum proposita sunt vestes Societatis, ut eas indiceret, miramentis suavitate perfusus, saluete, inquit, augusta eorum paludamenta, qui de mundo triū phauerunt. ex quorum conspectu longe plus haurio voluptatis, quam umquam ex aliarum vestium pompa degustauerim, genibus flexis imagines omnes, iconicas bullas, ipsas B. Virginis preces horarias, atque rosarium, cetera denique instrumenta pietatis aliud accepturus detulit ad magistrum nouitorum, ut nihil, inquit, nulla ratione dicere meum possim, ut nihil quamvis diuinum habeam, nisi a manibus obedientiae, hoc est Dei. ita repeente professus est virtutes omnes, coniunctionem cum Deo, custodiam legum, modestiam, reverentiam, humilitatem, studium mortificationis, charitatis; ut toto eo tempore eas non acquirere, sed acquisitas, & perfectas ostendere videtur, tanti aculei, tantus ardor in verbis plenis grato animo, pietate, feroce, ut quasi Angelus missus ē Cœlo alios ad perfectionem coegeret

geret potius, quam inuitaret. quare cum consumatus in breui expleuisse tempora multa maturus Cœlo, cuius flagrabit desiderio in febrim incidit. septem diebus ostendit quantū sua virtus in infirmitate perficeretur, atque illustrioribus eius documentis relictis obdormiuit in Domino.

Auxilia proximorum.

Quanū, cum hostis prope esset ad mœnia, vrb̄s sine ullo præsidio, configiebant plurimi ad tutiora oppida. constitere nostri freti Deo, quodque intelligerent omnium oculos ita esse coniectos in Collegium; ut in nostro discesu maximus futurus esset metus dissoluendæ ciuitatis. quare inter arma continuare lectio-nes, exemplo, atque stationibus in nostras vi-ces obitis, adiuti ciues, nouumque ciuitati cōscriptum præsidium, sodalitas militaris San-ctissimæ Eucharistiaæ. iam numerat trecentos. iurant publicè fidem catholicam, seque illi sa-cremento militari obligant, dum spondent se perpetuo pro auita religione pugnaturos. hoc eorum institutum æquè pium, generosum, per honorificum, illæ vero diebus festis exercita-iones: mane tractant res diuinæ. post meri- diem gladios. Et vero primus dies, quo fulgen-tes armis, & preciosis vestibus insignes ordi- ne processerunt ad ædem summam, fuit popu-

G 2 logra-

lo gratus, & supra fidem admirabilis, cum sacramenta teatum multitudinem non caperet erigendum fuit altare sub oculo a D. Cancellario, qui idem summae Aedis Decanus, & Vicarius Archiepiscopi Melchiniensis, sacrum peractum, habita concio, benedicta signa militaria, atque arma summa populi probatione, & plausu.

Burgis cum fructu lustrate scholæ pauperum, & conciones diebus feriatis habitæ quinque locis. Antuerpiæ viri quatuor, restituerunt partam iniustè pecuniam, quæ summam excedit trium millium. Demon spectris varijs Leodij vexabat adolescentem: matronam etiam extractam è lecto Burgis rapiabat per cubiculum. ab hac sacramento confirmationis, ab illo confessionis expulsus.

Vbique multis plectendis capitali supplicio noster labor, atque sedulitas salutem perperit, dum illo extremo tempore patientiam persuasit, aut fidei veritatem. Ipris hæreticus prædo alias præfractus, victus est charitate Patris procidetis ad genua, & cum lacrymis propriam ab eo salute implorantis, propriâq; illi animam commendantis. miser qui inter suos huius diuinæ virtutis, neque adumbrata speciem umquam viderat, motus nouo spectaculo, cessit, magnumque præmium cedendore tulit, gremium Ecclesiae, spem cœli. Talia exequa fecerunt, ut Senatus Burgensis hoc primum

mum

rum anno vocare nos ceperit ad supplicia-
ciūm.

Cortaci illud fuit insigne. modica scintilla
litis magnum inimicitarum incendium exci-
tauerat inter duo capitula. illi extinguendo
boni omnes diligentissime clam, palam, publi-
ce, priuatum insudauerant irritis conatibus.
hi antiquitatem, & opes, illi iurapatronatus
allegabant, & his utrinque nixi propugnacu-
lis nihil cadere, nihil remittere de iure suo vo-
lebant. flamma interim sumebat ex ipso de-
cursu temporis incrementum. fecit Deus, ut
intelligerent nostros neutræ parti fauere, fa-
uere tantum veritati, atque paci; quare Gan-
dauo Consiliarium cum actoribus utriusque
partis accersunt, qui Patribus Societatis ve-
lut arbitris controuersiam disceptent, atque
dirimant. cætus triduum ad ædes nostras co-
gitur: expenduntur rationum in utramque
partem inclinantum momenta. adsunt nostri,
quam iniiciunt flammis irarum, quæ erum-
pebant interdum ita vehementer, ut oculis
etiam ardentibus lacrymas non semel extor-
serint. denique maxima ciuium gratulatio-
ne, & nostrorum studiorum commendatione
deposita sunt utrinque odia, constituta pax,
& reuocata charitas.

Erepti à sæculo, aut ab hæresi:

Tornaci ab Aegypto in religionem træductæ sex virgines Vallenc henæ capita sex, Bruxellis duodecim, Duaci plures quindecim. Antuerpiæ abiurarunt hæresim triginta, Tornaci quinque; Gandaui filia cuiusdam Episcopi Mæmmonistarum, Bruxellis duodecim. inter hos adolescens enutritus in Holando cælo, & hæresi conseruabat exiguae quasdam catholicæ fidei scintillas, quas ab Auo pene infans hauserat. eæ excreuerunt instantum fidei telum, ut clam parentibus, huic ex Hollandia fugerit, quo pleniorem cognitionem ecclesiæ, & eius sacramenta perciperet. nouit Dominus qui sunt eius.

Explicatio Catechisimi.

Antuerpiæ septimum iam annum catechismum paruolorum summis, i. simis quæ precibus, sed irrito conatu apud vtrumq; magistratum vrgbamus; nunc tandem concessus est, & locis octonis institutus; magno concursu, maiore voluptate omnium: Bruxellis omnino iutundum est audire pueros, qui tū plenè fari non possint; illius vniuersa capita summa felicitate recitando balbutiunt. Gandaui tribus locis mille pueris explicatur in diebus

diebus festis, at vero duobus profestis in hebdomada traditur variarum scholarum discipulis, quos certo loco præceptores ipsi congregant. Cortaci mirum in modum promotus; nam procurantibus nostris, sanctum est è Senatus consulto, ut iuuentus vniuersa ab anno octauo, ad sextum decimum vicatim conscribatur per domos. patres familias diebus festis cogant suos ad audiendum. si semel neglexerint, multentur certa pecunia; ea secundo, & tertio duplicetur, quarto vero cum exilio commutetur. tanta affluxit multitudo, ut pro sexus, etatisq; discrimine quatuor locis frangatur panis parvulis potentibus. Vallenchenæ semper assistunt senatores duo è magistratu, qui patrocinantur auctoritate, munusculis animant pueros, heros, atque parentes in officio continent, dum statim diebus rationem absentium puerorum ab ijs exigunt, & multant vel etiam plectunt negligentes.

Congregationes, & Scholæ.

Burgis Congregatio Deiparæ Virginis; quæ constat ex adultioribus excreuit ad centum sexaginta. Eadem Louanijs insigni, atque imitanda utilitate designauit è suis quinque, qui cuiusque mensis initio in scholis triualibus pietatem procurent, & pueros confitentes audiant. Ex Duacensi, sodalis occur-

6 4 rentem

rentem sibi in platea pauperem, scabieque horridum perduxit in proprium cubiculum, in proprium lectum, & cæteris omnibus charitatis officiis prosequutus est.

Gandauense Collegium hoc anno scholas aperuit. Vallæchenense quidem anno superiore, & numerat auditores ducentos. Audo- marense sexcentos septuaginta, Leodicense se- ptingentos. Duacense mille ducentos, ex quibus centum creauit magistros artium.

Temporalia quedam augmenta.

Praeter missiones, quas initio versas in Collegia diximus. Burgis exhibitus dialogus ita delectauit ciues, & magistratum, ut is, qui paulo anteflorenos ducentos donauerat, sej alios quingentos, & in singulos annos assi gnaturum promiserit. Traiectense quoq; Col legium, cuius alienum æs gubernator soluen dum recepit, auctum est a Senatu ducentis flo renis annuis, Louaniense vero quingentis li beralitate matronæ nobilis, quam ad restituen dam supellectilem Collegij, ut imitaretur alia non ita locupletes ornatum muliebrem contulerunt, torques aureos, & monilia. Cortaci præter alia munera accesserunt aulæa rara elegantiæ sacelli paretibus circumquaq; ve stiendis. Antuerpiæ in tanta ædium ampli tudine scholas, ut explicaremus, vel permu taremus,

taremus, structure ratio non permittebat; erant angustæ, eo loco posite, quo cæteris domesticis muneribus impedimenti non minus afferrent, quam ab ijs acciperent. ijs ipsis non exiguo incommodo erant officinæ tinctorum Collegio aduersæ. has officinas hoc anno credidores oppigneratas sibi prætoris auctoritate occupauerant. Societas supplicavit senatu, nobis, suæq; iuuentuti cōmodaret, ædesq; scholis extruendis assignaret. is paulo ante nostram inopiam duobus millibus leuauerat, tamen grauissimo senatus consulto eas duodecim millibus emit. ex quo gymnasium magnificè extruitur media vrbe, loco celebri, quem nunquam sperasset aliquis venturum in potestatem Societatis, cum sit à Collegio nostro intermedia frequentissima platea disiunctus; inuentum præ foribus antiqui operis roreuma. Deipara Virgo filium gestans scribenti puerο scalprum librarium, graphiarium, & atramentarium porrigebat. mirum Antuerpiæ, ubi contra sacras imagines pugnatum est, ac debellatum ad internacionem, tandem superuixerint illæ effigies loco publico præ foribus viri hæretici, in ipso conspectu templi nostri, quo tot annis sacrilegè abusus est minister hæreticus. fecit pia mater, ut intelligeremus locum illum à se conservatum, & traditum esse Societati.

Mis-

Missiones.

I M miscui Collegijs sedem Bruxellensem;
 ad quam Castrensis pertinet. ea quanti la-
 boris fuerit, quantique fructus ex ipso nomi-
 ne castrorum intelligi fatile potest. viuendū,
 & agendum inter arma; & cum militibus id-
 est, (vt corporis incommoda præterea in, quæ
 omnem excedunt fidem) ubi licentia suum ha-
 bet imperium, ubi nulla lex, nulla ad bene vi-
 uendum auxilia; sed contra summa impuni-
 tas, omnis turpitudinum, atque vitiorum col-
 lunies: vel animo seruite cupias, vel corpori;
 uno loco propositas habes omnes functiones
 misericordiæ, quas alibi sparsim reperies; in
 ijs tales nostri se præstiterunt; vt vix illis ma-
 teria bene agendi superfuisse videatur, vt pru-
 dentiores nullum stipendium à summo exer-
 titus ductore melius collocatum dicerent, quæ
 quæ in nos conferebatur eleemosyna. & ipse
 ductor fænerari se nomine Regis Philippi di-
 ceret eam pecuniam, qua alebat in exercitu
 Patres Societatis. Clausit castrensem nostrō-
 rum operam, & morte sua annū hunc luctuo-
 sum Belgio reddidit Alexander Farnesius Duæ
 Parmæ, atque Placentiæ. Imperator non im-
 par antiquis, ætatis vero suæ nulli secundus.
 opus non annalium nostrorum, sed grauius esset
 hystoriæ stylo persequi bellicas ipsius laudes;

vir-

virtutes imperatorias, res præclare gestas, quam multa, quamquam insignia reliquerit vestigia suæ fortitudinis, pietatis, fidei erga Regem, ceterarumque virtutum, quæ deceant eximium Duxem christiani exercitus. amauit certe Societatem in primis, numquam castra mouit sine nostris hominibus, quos summum robur sui agminis appellabat. ijs semper ostendit omnia amoris præcipui argumenta, ijs potissimum suum semper animum creditit, ex quo Bruxellis tertio septembri in eorum manib[us] mortem obiit, ad quani paulo ante generali confessione ritæ totius, toto hoc anno mestrua perceptione Eucharistiæ, frequenti exercitatione piorum operum diligentissime se comparauerat: quippe qui mente quadam missa de Cælo indubitanter sentiebat, & cum vacatione ardentiſime à Rege petitam impetrare non posset, dictabat ſepe, cito reddendus terræ eſt ſaccus corporis mei, vacandum eſt animo: id quando non licet per Regem Philippum, bro D[omi]n[u]m Optimum Maximum, ut ſaltem hec meos qualescumque labores numeret pro studijs illis, quibus mihi eſset ſalus animæ comparanda. aſsequetur ut ſperamus à Deo. nam quemadmodum ad tuendam ſui nominis immortalitatem contra impetum ſeculorum minitum pallum oppoſuit reſ, confilio, manuque præclarissime gestas, ita ad diripiendum cælum magnas vires attulit, pia opera, telum fidei, ſuscepta

suscepta pericula, diuturnas contentiones corporis, atque animi, sanguinem s^æpe fusum, ac vitam denique pro catholica religione expositam. Groninga alterius partis Frisiae occidentalis caput est. regio vberima, sed vastata ab hæreticis, sed exhausta bello duodecim annorum, quod suis expensis pertulit, etiam circundata ab hæretico hoste, qui quoquo versus omnia prope oppida, & propugnacula occupauit. hic bini Patres ab hinc circiter annos duos, alter in vrbe, alter in vicinis oppidis, & arcibus munera societatis obierunt solitis missionum operibus, labore, & fructu etiam maiore; quippe inter hostes, & inter hæreticos. est in eadem regione Stemuica oppidum nō procul à mari ditioni transinsulanæ finitimū, exiguum quidem, sed hactenus militum nostrorum præsidio munitum. huius gubernator cum imminere sibi obsidionem præcognosceret, impetravit per litteras, vt eo se noster sacerdos transferret. eius aduentus visus est afferre singulis nouas vires, nouum præsidium, magnumq; commeatum in arcem, celebratus plausu omnium ordinum, quos ille ad seriam peccatorum detestationem hortatus, plurimos audiuit confitentes, & sacro sancto corpore Christi refecit. secuta statim est obsidio, & opugnatio vehementis ab hostibus admota grandiora tormenta supra quinquaginta, è quibus aenei globi immissi uno die plures, toto illo tem-

tempore plures septemdecim millibus, propugnacula non modo quassarunt, sed euerterunt, adhibiti etiam cuniculi, quibus muros disiecerunt à radicibus: quare postremo die cominus pugnandum in aggeribus mēnium, iniqua admodum conditione, hæretici siquidē abundante multitudine sēpius fessis, oppugnatores integros suffecerunt; nostris non ad quietem non ad cibum capiendum, non ad liganda vulnera spatio relicto semper consistendum, & pugnandum in eadem statione fuit. iacebant circum quinquageni, & octogeni interdum socij hastis træcti aut glandibus plumbeis, strati, vel cæsi vulneribus. moribundi interdum à propugnatoribus calcandi pedibus erant. mā debant suo ipsi sanguine, neq; tamen loco morti, nullum signum timoris, nulla mentio deditiois, nulla querimonia. sed tātus erat ardor pugnæ, vt quasi cresceret cum periculis animus; arma, galeas, cæforum capita, & trunca ipsos in hostem coniijcerent. fuit, qui ter uallo deportatus exanimis semper vt ad se rediit, rediit ad vallum. donec ibi ad se non reditrus fortissimè cecidit. fuerunt qui cum stupore omnium sublati vi tormentorum in aera, atque delapsi incolumes nibil moti tanto periculo persisterent in pugna, fæminæ, quasi naturam exutæ, non commouebantur prope cædentiibus filijs, cadente marito, sed tela ministrabant pugnantibus, ipsæ tormenta explodabant

debant in hostem. non fuit in tanto numero
vulneratorum qui nō Patrem accenseret, qui
Patrem, si loqui posset non appellaret, ea erat
vox prostratorum, ea morientium, Pater, Pa-
ter, se felices arbitrabantur, si ipsum conspi-
cerent antequam efflarent animam. Pater si-
ne cibo, sine quiete circumcursabat, monebat,
hortabatur, benedictionem impertiebat, cōfi-
tentes audiebat, interdum non sine admira-
tione, cum cerebrum efflueret, & spiritus ad
plenam distinctamque confessionem superes-
set. nox oppugnationem opportune diremit.
cederant è nostris milites præsidarij treceti.
reliqui propter gravitatem vulnerum, propter
fusum sanguinem, aut propter diurnos labo-
res arma non regebant manibus. Capitanei,
duobus exceptis omnes aut interfecti, aut sau-
cij, commeatus fere nihil, tormentarij pulue-
ris vix duæ libré supererant: strata circum-
menia, patentem aditum hosti præbebant in
arcem. quare teneri amplius, neque ad horam
poterat cæsa hostium supra duo millia; chil-
iarca unus, Capitanei decem. quare dux ho-
stium Mauritius deterritus tanta cæde suo-
rum, constantia oppugnatorum, quorū statum
meliorem esse putabat, de pace agere cœpit cū
oppidanis: non conueniebant, quia ille inter
primas conditiones Iesuitam sibi tradi posce-
bat: quod adfuisset in carcere Reginæ Scotie,
quod mortem intentasset Reginæ Angliae

pro

pro quo capiendo se dicebat non grauatae totū exercitum fuisse profusurum. hi malle se profitebantur omnes pugnando cadere, quam Paterem prodere. cumque redditum infecta pace pararent; callidus hostis expūxit articulum: nostri vero Capitanei fraudem subodorati, Patris incolumentem separato articulo sanciri voluerunt. sed nequaquam satis illi cauerunt: nam honestis conditionibus transactis cum ingressi hostes essent in oppidum, & milites nostri discederent cum sarciniis, ubique Iesuita diligentissime perquiritur. ille reaudita, vltro se offert quarentibus; nec mora; vincitur catenis, deducitur ad concilium, de rebus varijs, atque indignis interrogatur, sed ita perturbatē, atque confusē; vt cum alio alij errore non men, patriam, tempora, permutarent, facile omnes eluserit, cumque eum nominatim quererent, esse tamen alium opinarentur. coniiciuntur in carcerem apposita custodia lictorum. aduolat minister hereticus, & quoniam breui Patrem suspendendum audierat, hortatur plurius, vt nouum euāgelium agnoscat. respondit Pater, quae videbantur: sed animaduertit Ministrum ita hebetem esse, atque rudem, vt rationes non intelligeret, nihil haberet noui, semper eadem prescripta, atque concepta verba iterando inculcaret idem. disce à me veritatem. Pater petulantiæ, atque impudenterie pertæsus aperto capite suos homini canos ostendit,

ostendit, & voce, magno impetu, elata, tu, in-
quit, barbatule ignorantissime rerum, vel abi-
hinc, vel disce à me multo saniore veritatem.
verborum sonus, & grauitas ita miserum de-
terruit, vt neque verbum respondere ausus
confusus discesserit. gloriabatur tamen quod
cum iesuita disputasset. Vulgato interim pe-
riculo Patris, ira ardentes nostri milites affir-
mabant se sinc Patre non egressuros. palam
oppidani querebantur, vt orumque Duces ita
instanter egerunt cum Comite Mauritio, vt
ad perfidie suspicionem vitandam Iesuitam
dimitti cum catholico præsidio iussent. Pater
ereptus vinculis, incredibili concursu amico-
rum eo maiore omnium gratulatione, quo pro-
prior periculo fuerat adiit Comitem Mauris-
tium, ab eoque petiit mandaret, sibi restitui
equum suum, pecuniam, breuiarium. variò
quidem, atque immodesisti ab eo confessu lusum
in breuiarium, in Societatem. verum ad om-
nia Pater ita appositiè respondit, eos interdum
aperta veritate conuincendo, interdum mode-
stè pudefaciendo, excitando interdum risum,
interdum admirationem, significatione chari-
tatis, scientiæ, modestiæ, prudentiæ, vt omni-
bus iam viciis, atque obmutescientibus, Comes
Gulielmus Mauriij cognatus germanus, pes-
simus licet hereticus palam dixerit, ne speret
quisquam se reportaturum victoriam a Je-
suitis. apud quos pax illitteratum, stupidum-
certe

certe nullum inuenies . Ex quo suis rebus re-
superatis honoratior ab ijs discessit .

Hoc anno patefactus aditus in Hollādiam ,
duo missi . eorum alter vix è portu soluerat
cum leuatur sarcinulis , crumena , pallio , gale-
ro : vix primos euasit , cum incidit in secūdos ,
à quibus rebus plane omnibus calceis , indu-
sio ipso exuitur & oneratur verberibus , su-
per iniectis scrutis aliquot fordidissimis , quæ
quidā ex ijs abiecerat , seminudus deflexit in
vicinam patriam . petit à matre eleemosy-
nā : sed ab ea abūcitur quasi scurra , vel amens .
discessit gaudens , quod dignus habitus esset ab
ipsa Parente pro noniue I E S V contumeliam
pati . peruenit tamen Duce Deo ad stationem
destinatam . sunt hi catholicis magno solatio ,
atque præsidio . sperantur fructus quotidie
maiores , quales etiam à missione Montensi
percipiuntur .

